

मागमा आधारित प्रदेश विकास आयोजना (सञ्चालन
तथा व्यवस्थापन) कार्यविधि, २०७५



प्रदेश सरकार

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय

बागमती प्रदेश

मागमा आधारित प्रदेश विकास आयोजना (सञ्चालन तथा व्यवस्थापन)
कार्यविधि, २०७५

प्रदेश राजपत्रमा प्रकाशित मिति

२०७५।१२।२७

प्रस्तावना: प्रदेशभित्र सञ्चालन हुने विभिन्न आयोजनाहरूलाई निर्वाचन क्षेत्रका आधारमा व्यवस्थित रूपमा मागमा आधारित भई छनौट र सञ्चालन गर्न आवश्यक भएकाले प्रदेश प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐन, २०७५ को दफा ४ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी प्रदेश सरकारले यो कार्यविधि बनाएको छ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यस कार्यविधिको नाम "मागमा आधारित प्रदेश विकास आयोजना (सञ्चालन तथा व्यवस्थापन) कार्यविधि, २०७५" रहेको छ।

(२) यो कार्यविधि तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,-

(क) "उपभोक्ता समिति" भन्नाले आयोजनाबाट प्रत्यक्ष लाभ पाउने व्यक्तिहरू मध्येबाट प्रचलित कानून बमोजिम गठित उपभोक्ता समिति सम्झनु पर्छ।

(ख) "छनौट समिति" भन्नाले दफा ६ बमोजिम गठन भएको आयोजना छनौट र अनुगमन समिति सम्झनु पर्छ।

(ग) "मन्त्रालय" भन्नाले प्रदेश सरकारको आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयलाई सम्झनु पर्छ।

(घ) "सार्वजनिक उपयोग सम्बन्धी पूर्वाधार" भन्नाले सबै व्यक्तिले उपयोग गर्न सकिने भौतिक संरचनालाई सम्झनु पर्छ।

(ङ) "योजना" भन्नाले यस कार्यविधि बमोजिम सञ्चालन हुने आयोजनालाई सम्झनु पर्छ।

३. योजना सिफारिस समिति: (१) यस कार्यविधि बमोजिम सञ्चालन हुने आयोजनाको सिफारिस, कार्यान्वयन र अनुगमन गर्न देहाय बमोजिमको एक समिति रहनेछ:-

(क) नेपालको संविधानको धारा १७६ को उपधारा (१) को खण्ड (क) बमोजिम सम्बन्धित निर्वाचन क्षेत्रवाट पहिलो हुने निर्वाचित हुने निर्वाचन प्रणाली बमोजिम निर्वाचित प्रदेश सभा सदस्य -संयोजक

(ख) नेपालको संविधानको धारा १७६ को उपधारा (१) को खण्ड (ख) बमोजिम समानुपातिक निर्वाचन प्रणाली बमोजिम निर्वाचित प्रदेश सभा सदस्य -सदस्य

(ग) सम्बन्धित जिल्लाको जिल्ला समन्वय समितिको प्रमुख -सदस्य

(घ) खण्ड (क) बमोजिमको निर्वाचन क्षेत्र भित्र पर्ने स्थानीय तहका प्रमुख/अध्यक्ष -सदस्य

(ङ) सम्बन्धित जिल्ला हेर्ने भौतिक पूर्वाधार कार्यालयको

कार्यालय प्रमुख

-सदस्य-सचिव

(२) नेपालको संविधानको धारा १७६ को उपधारा (१) को खण्ड (ख) बमोजिम समानुपातिक निर्वाचन प्रणाली बमोजिम निर्वाचित प्रदेश सभा सदस्य सम्बन्धित प्रदेशको आफूले चाहेको कुनै एक निर्वाचन क्षेत्रको उपदफा (१) बमोजिमको समितिको सदस्य हुन सक्नेछ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमका प्रदेश सभाका सदस्यले आफू सदस्य हुन चाहेको निर्वाचन क्षेत्र खुलाई वैशाख मसान्त भित्र सम्बन्धित जिल्ला हेर्ने भौतिक पूर्वाधार कार्यालयमा लिखित जानकारी दिनु पर्नेछ।

(४) उपदफा (१) को खण्ड (क) बमोजिमको निर्वाचित प्रदेश सभाको सदस्य निलम्बन भएको वा सो पद रिक्त रहेको अवस्थामा उपलब्ध प्रदेश सभा सदस्य मध्ये जेष्ठ सदस्यले संयोजकको रूपमा कामकाज गर्नेछ।

४. योजना सिफारिस समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार: योजना सिफारिस समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) यस कार्यविधि बमोजिम सञ्चालन हुने विकास आयोजनाहरूको विवरण अनुसूची-१ बमोजिमको ढाँचामा आयोग समक्ष सिफारिस गर्ने,

(ख) यस कार्यविधि बमोजिम सञ्चालन हुने आयोजनाको समन्वय, सहजीकरण र अनुगमन गर्ने,

(ग) आयोजना कार्यान्वयनमा देखिएका समस्या समाधान गर्ने,

(घ) आयोजना कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाउन
आयोगलाई आवश्यक सल्लाह र सहयोग गर्ने।

५. समितिको बैठक र सिफारिस सम्बन्धी व्यवस्था: (१) दफा ३ को
उपदफा (१) बमोजिमको समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार
संयोजकले बोलाउनेछ।

तर समितिको पहिलो बैठक जेठ महिनाको सात गते
भिन्नमा बसी आयोग समक्ष आयोजना सिफारिस गरी सक्नुपर्ने छ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम समितिको बैठकले दफा ८
बमोजिमका आयोजना मध्येबाट दफा ३ को उपदफा (१) खण्ड
(क) र उपदफा (२) बमोजिम कुल प्रदेश सभा सदस्य संख्याको
कम्तिमा दुईगुणा भौतिक पूर्वाधारजन्य आयोजना सिफारिस गर्नु
पर्नेछ।

(३) समितिले उपदफा (२) बमोजिम सिफारिस गर्दा
कम्तीमा तीस लाख रुपैयाँ लागत अनुमान भएका आयोजनाहरू
एक वटा वा बढीमा एक करोड रुपैयाँ बराबर लागत भएका तीन
वटा आयोजनाहरू सिफारिस गर्न सक्नेछ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम सिफारिस गरिएका सबै
आयोजनाको कुल लागत अनुमान एक प्रदेश सभा सदस्यलाई एक
ईकाई मानी एक करोड रुपैयाँ भन्दा बढी हुने गरी गर्न सकिने
छैन।

(५) उपदफा (१) बमोजिमको समितिको बैठकमा
उपस्थितिको लागि कम्तीमा पाँच दिनको समय दिई समितिका सबै
सदस्यलाई लिखित जानकारी गराउनु पर्नेछ। कुनै सदस्यको
अनुपस्थितिका कारणले मात्र समितिको काम कारवाहीमा बाधा
पुग्ने छैन।

(६) उपदफा (१) बमोजिमको समितिको निर्णय सर्वसम्मतिबाट हुनेछ। सो हुन नसकेमा प्रदेश सभा सदस्यहरुको बहुमतको निर्णय बमोजिम हुनेछ।

६. आयोजना छनौट: (१) यस कार्यविधि बमोजिम आयोजना छनौट र अनुगमन गर्न देहाय बमोजिमको एक छनौट समिति रहनेछ:-

(क) उपाध्यक्ष, प्रदेश नीति तथा

योजना आयोग

-संयोजक

(ख) प्रदेश नीति तथा योजना आयोग

(गठन तथा कार्य सञ्चालन) आदेश,

२०७५ को दफा ३ को उपदफा

(२) को खण्ड (ग) बमोजिम प्रदेश

सरकारबाट नियुक्त सदस्यहरु

-सदस्य

(२) छनौट समितिले आयोजना छनौट गर्दा प्रदेशको

आवधिक योजनालाई आधार लिई देहाय बमोजिम विश्लेषण गरी गर्नु पर्नेछ:-

(क) नेपालको संविधानको धारा १७६ को उपधारा

(१) को खण्ड (क) बमोजिमको निर्वाचन

क्षेत्र भित्र रहेका स्थानीय तहको वार्षिक विकास कार्यक्रम संकलन र विश्लेषण गर्ने,

(ख) यस कार्यविधि बमोजिम सञ्चालन हुने आयोजना छनौटको मापदण्ड तयार गर्ने,

(ग) यस कार्यविधिको दफा ३ को उपदफा (१)

बमोजिमको समितिले गरेका र प्रदेश भित्रको स्थानीय तहबाट प्रदेश सरकारमा माग भै आएका आयोजनाको लागत र प्रतिफलको विश्लेषण गर्ने,

- (घ) यस कार्यविधि बमोजिम सञ्चालन हुने आयोजना छनौट गर्दा प्रदेशको आवधिक पञ्चवर्षीय योजनाले राखेको दीर्घकालीन सोच, लक्ष्य र क्षेत्रगत रणनीतिसँग तादम्यताको विश्लेषण गर्ने,
- (ङ) यस कार्यविधिको दफा ९ बमोजिम छनौट भएका आयोजनाको स्वीकृतिका लागि मन्त्रालयमा लेखी पठाउने,
- (च) आयोजनाको नियमित रूपमा अनुगमन गरी पृष्ठपोषण प्राप्त गर्ने।

७. आयोजना छनौट सम्बन्धी कार्यविधि: (१) आयोजना छनौट सम्बन्धी कार्यविधि देहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) यस कार्यविधि बमोजिम गत आर्थिक वर्षमा कार्यान्वयन भएका आयोजनाको वार्षिक समिक्षा र चालु आर्थिक वर्षका लागि आयोजनाको छनौट गर्न जेठ पन्ध्र गते भित्र पहिलो बैठक बस्ने,

(ख) यस कार्यविधिको दफा १० बमोजिम कार्यान्वयनमा रहेका आयोजनाको अर्धवार्षिक प्रगति समिक्षा गर्न वा कार्यान्वयन प्रक्रिया अघि बढ्न नसकेका आयोजनाको योजना संसोधन गर्न फागुन मसान्त भित्र दोस्रो बैठक बस्ने।

८. आयोजनाको किसिम: (१) यस कार्यविधि बमोजिम देहाय बमोजिमका सार्वजनिक उपयोगसँग सम्बन्धित भौतिक पूर्वाधार विकास सम्बन्धी आयोजना सञ्चालन गर्नु पर्नेछः-

(क) सडक विस्तार (widening) तथा स्तरोन्नति सम्बन्धी आयोजना,

- (ख) सडक पुल, झोलुङ्गे पुल, कल्भर्ट तथा ढल निर्माण सम्बन्धी आयोजना,
- (ग) नदी तथा पहिरो नियन्त्रण र सिंचाइ सम्बन्धी आयोजना,
- (घ) खानेपानी तथा सरसफाइ, फोहरमैला व्यवस्थापन तथा ल्याण्डफिल्डसाइट निर्माण र सार्वजनिक शौचालय निर्माण सम्बन्धी आयोजना,
- (ङ) ऐतिहासिक एवं पुरातात्विक र पर्यटकीय सम्पदाको संरक्षण एवं जिर्णोद्धार सम्बन्धी आयोजना,
- (च) सामुदायिक विद्यालय भवन, सामुदायिक विद्यालयका बाल विकास केन्द्र, अस्पताल तथा स्वास्थ्य केन्द्र, जेष्ठ नागरिक आश्रम तथा पुनस्थापन केन्द्रका भवन निर्माण एवं मर्मत सम्बन्धी आयोजना,
- (छ) कृषि उपज संकलन केन्द्र र कृषि तथा पशुपंक्षी हाटबजार व्यवस्थापन सम्बन्धी आयोजना,
- (ज) ऊर्जा विकास तथा विद्युतीकरण सम्बन्धी आयोजना,
- (झ) सभागृह, सार्वजनिक उद्यान तथा खेल मैदान निर्माण आयोजना,
- (ञ) सरकारी भवन निर्माण आयोजना,
- (ट) प्रदेश आवधिक योजनामा समावेश भएका पूर्वाधारजन्य आयोजना।

(२) कार्यक्रम अन्तर्गत सामग्री खरिद गरी वितरण गर्न र सार्वजनिक उपयोग सम्बन्धी भौतिक पूर्वाधार विकास भन्दा अन्य प्रकृतिका आयोजना छनौट गर्न पाइने छैन।

९. **आयोजना छनौट:** (१) छनौट समितिले दफा ८ मा उल्लेखित आयोजनाका किसिम मध्येबाट यस कार्यविधि बमोजिम कार्यान्वयन हुने आयोजना छनौट गर्दा अनुसूची-२ बमोजिमको ढाँचामा गर्नु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम आयोजना छनौट गर्दा सहभागितामूलक योजना विधिबाट प्राप्त आयोजनाहरू मध्येबाट छनौट गर्नु पर्नेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम छनौट समितिले आयोजना छनौट गर्दा प्रदेश भित्रको प्रदेश निर्वाचन क्षेत्रमा एक आर्थिक वर्षमा दफा ३ को उपदफा (१) खण्ड (क) र उपदफा (२) बमोजिम कुल प्रदेश सभा सदस्य संख्याको कम्तीमा दुई गुणा भौतिक पूर्वाधारजन्य आयोजना छनौट गर्नु पर्नेछ।

तर तीस लाख रुपयाँ भन्दा कम रकमको आयोजना छनौट गर्न पाइने छैन।

(४) उपदफा (३) बमोजिम छनौट गरिएका सबै आयोजनाको कुल लागत अनुमान एक प्रदेश सभा सदस्यलाई एक ईकाई मानी एक करोड रुपयाँ भन्दा बढी नहुने गरी गर्नु पर्ने छ।

तर चालू आर्थिक वर्षका लागि प्रदेश सरकार समक्ष विभिन्न माध्यमबाट माग भै अभिलेखन भएका आयोजनाहरू मध्ये छनौट समितिले मन्त्रालयबाट स्रोत सुनिश्चतता गरी दफा ८ मा उल्लेखित किसिमका आयोजना आयोगले उपदफा (३) बमोजिम छनौट गर्न बाधा पुग्ने छैन।

(५) छनौट समितिले आयोजना छनौट गर्दा एक आर्थिक वर्ष भित्र सम्पन्न गर्न सकिने आयोजना छनौट गर्नु पर्नेछ ।

१०. आयोजना छनौट गर्दाको प्राथमिकता: यस कार्यविधिको दफा ३ बमोजिमको सिफारिस समिति र छनौट समितिले प्रदेश आवधिक योजनाको आधारमा देहायका आयोजनाहरूलाई प्राथमिकता दिई निर्णय लिनु पर्नेछ:-

(क) प्रदेश सरकार र स्थानीय तहको आवधिक विकास योजना र अन्य क्षेत्रगत योजनाको प्राथमिकतामा परेका पूर्वाधार सम्बन्धी आयोजना,

(ख) स्थानीय श्रममा आधारित बढी जनसहभागिता जुट्ने पूर्वाधार सम्बन्धी आयोजना,

(ग) नेपाल सरकारका साविकका विभिन्न कार्यालयद्वारा सञ्चालित वा साविक जिल्ला विकास समितिद्वारा सञ्चालित क्रमागत पूर्वाधार सम्बन्धी आयोजना,

(घ) विपद् व्यवस्थापन, वातावरण संरक्षण तथा आय र रोजगारी सृजना गर्ने पूर्वाधार सम्बन्धी आयोजना,

११. आयोजना सञ्चालन तथा कार्यान्वयन: (१) छनौट समितिले यस कार्यविधि बमोजिम छनौट गरेका आयोजना कार्यान्वयनको लागि मन्त्रालयले सम्बन्धित विषयगत मन्त्रालयलाई अख्तियारी पठाउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको अख्तियारी प्राप्त भए पश्चात विषयगत मन्त्रालयले कार्यान्वयनको लागि सम्बन्धित जिल्ला हेर्न तोकिएको मातहतको कार्यालयलाई अख्तियारी प्रदान गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको अखितयारी प्राप्त भएका आयोजनाको कार्यान्वयन प्रचलित कानून बमोजिम गर्नु पर्नेछ।

(४) उपदफा (२) बमोजिमको अखितयारी प्राप्त भए पश्चात सम्बन्धित कार्यालयले संघीय वा स्थानीय तहका आयोजनासँग कामको दोहोरो नपर्ने सुनिश्चितता गरी सम्झौता गर्नु पर्नेछ।

१२. रकम निकासामा सम्बन्धी व्यवस्था: मन्त्रालयले छान्नी समितिको निर्णय बमोजिम हुन आउने रकम सम्बन्धित प्रदेश कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा निकासामाको व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ।

१३. लेखा तथा लेखा परीक्षण: सम्बन्धित मन्त्रालयबाट प्राप्त अखितयारी बमोजिमको निकासामा लिने, खर्च लेखि, आन्तरिक र अन्तिम लेखापरीक्षण अखितयारी प्राप्त कार्यालयले प्रचलित कानून बमोजिम गर्नु गराउनु पर्नेछ।

१४. सुपरिवेक्षण, अनुगमन तथा समीक्षामा सम्बन्धी व्यवस्था: (१) यस कार्यविधि बमोजिम सञ्चालित आयोजनाको सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन समिति, आयोग, सम्बन्धित विषयगत मन्त्रालय, सम्बन्धित स्थानीय तह र सम्बन्धित कार्यालयले गर्नेछ।

(२) यस कार्यविधि बमोजिम सञ्चालित आयोजना कार्यान्वयनका सम्बन्धमा समय, लागत र गुणस्तर सम्बन्धी कुनै प्रश्न उठेमा छान्नी समितिले सो सम्बन्धमा जाँचबुझ गर्नका लागि छुट्टै विज्ञ अनुगमन टोली गठन गर्न सक्नेछ।

(३) यस कार्यविधि बमोजिम सञ्चालित आयोजना कार्यान्वयनको प्रगति प्रतिवेदन सम्बन्धित कार्यालयले मन्त्रालय र तालुक मन्त्रालयलाई चौमासिक रूपमा र वार्षिक समीक्षामा प्रदेश स्तरीय समीक्षामा पेश गर्नु पर्नेछ।

१५. आयोजनाको सम्झौता, पेशकी, प्राविधिक मूल्याङ्कन, जाँचपास र फरफारक सम्बन्धी व्यवस्था: (१) उपभोक्ता समितिले कार्यान्वयन गरेको कामको भुक्तानीको लागि उपभोक्ता समितिको निर्णय, बील र भरपाई सहित सम्बन्धित कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ।

(२) यस कार्यविधि बमोजिम कार्यान्वयन हुने आयोजनाको लागि पेशकी उपलब्ध गराउन सकिने छैन। कामको प्राविधिक मूल्याङ्कनको आधारमा भुक्तानी गर्नु पर्नेछ।

(३) यस कार्यविधि बमोजिम कार्यान्वयन हुने आयोजनाको विस्तृत विवरण सहितको सूचना पाटी कार्यस्थलमा सबैले देखे गरी राख्नु पर्नेछ।

(४) यस कार्यविधि बमोजिम सञ्चालित आयोजनाको कार्य सम्पन्न भए पश्चात् दफा ३ बमोजिमको समितिबाट तोकिए बमोजिमको काम सम्पन्न भएको भनी लेखिएको अनुगमन प्रतिवेदन, सम्बन्धित आयोजनाको सार्वजनिक परीक्षण प्रतिवेदन, उपभोक्ता समितिको निर्णय र कार्यसम्पन्न मूल्याङ्कन प्रतिवेदन प्राप्त भए पश्चात् अन्तिम भुक्तानी गर्नु पर्नेछ।

तर दफा (३) बमोजिमको समितिबाट अनुगमन प्रतिवेदन प्राप्त नभएतापनि बाँकी अन्य प्रतिवेदन र निर्णयको आधारमा भुक्तानी गर्न बाधा पुग्ने छैन।

(५) उपदफा (४) बमोजिमका प्रतिवेदन र प्राविधिकको कार्य सम्पन्न मूल्याङ्कन प्रतिवेदन प्राप्त भई सकेपछि अख्तियारी प्राप्त सम्बन्धित अधिकारीले त्यस्तो कामको हिसाव फरफारक गरी सोको विवरण सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ।

१६. कार्यक्रमको प्रशासनिक खर्च सम्बन्धी व्यवस्था: यस कार्यविधि बमोजिम सञ्चालित आयोजनाको सिफारिस, अनुगमन र प्रतिवेदन गर्न योजना कार्यान्वयन गर्ने कार्यालयले एक प्रतिशतमा नबढ्ने

गरी प्रशासनिक खर्च छुट्टयाउन सक्नेछ। प्रशासनिक खर्च गर्दा कूल पुँजीगत खर्चको आधारमा गर्नु पर्नेछ।

१७. **मन्त्रालयले निर्देशन दिन सक्ने:** यस कार्यविधिको कार्यान्वयनलाई थप पारदर्शी, जवाफदेही, व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन वा कार्यविधि कार्यान्वयनमा कुनै दुविधा उत्पन्न भएमा मन्त्रालयले आवश्यक निर्णय गरी निर्देशन दिन सक्नेछ। यस्तो निर्देशन पालना गर्नु दफा ३ बमोजिमको सिफारिस समिति, आयोजना कार्यान्वयन गर्ने कार्यालय, निर्माण व्यवसायी र उपभोक्ता समितिको कर्तव्य हुन आउनेछ।

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, बागमती प्रदेश

अनुसूची-१
(दफा ४ को खण्ड (क) सँग सम्बन्धित)
आयोजना सिफारिस विवरण

क्र.स.	जिल्ला	प्रदेश निर्वाचन क्षेत्र नं	प्रदेशसभा सदस्य संख्या	योजनाका नाम	योजना रहेको स्थानीय तह	योजनाको लागि विनियोजित रकम रु. हजारमा
१						
२						
३						
४						
जम्मा रकम रु (हजारमा)						

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, बागमती प्रदेश

अनुसूची-२
(दफा ९ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)
आयोजना छनौट विवरण

क्र.स.	जिल्ला	प्रदेश निर्वाचन क्षेत्र नं	प्रदेशसभा सदस्य संख्या	योजनाका नाम	योजना रहेको स्थानीय तह	योजनाको लागि विनियोजित रकम रु. हजारमा
१						
२						
३						
४						
जम्मा रकम रु (हजारमा)						

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, बागमती प्रदेश